

Kemianteollisuus ry:n lausunto asiassa U 31/2026 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi teollisen kapasiteetin kiihdyttämisestä ja vähähiilistämistä strategisilla aloilla sekä asetusten (EU) 2018/1724, (EU) 2024/1735 ja (EU) 2024/3110 muuttamisesta

Yleistä

Kemianteollisuus ry kiittää lausuntomahdollisuudesta. Komission asetusehdotus on tervetullut avaus. Vaikka moni asia komission ehdotuksessa jää avoimeksi ja kaipaa jatkoanalyysiä, on kyseessä avaus, jolla komissio pyrkii vastaamaan myös teollisuuden pyyntöihin EU-tason toimista teollisuuden toiminnan ja kilpailukyvyn edistämiseksi.

Kemianteollisuus ry tukee U-kirjelmän yleistä näkökulmaa siitä, että ehdotuksen tavoitteet vahvistaa teollista tuotantoa Euroopassa ovat kannatettavia. Kuten U-kirjelmässä, myös Kemianteollisuus ry pitää tärkeinä toimia, joilla edistetään teollisuuden puhdasta siirtymää, lisätään kysyntää eurooppalaiselle vähähiilille tuotteille sekä teknologioille sekä vähennetään haitallisia riippuvuuksia strategisilla sektoreilla. Kemianteollisuus pitää U-kirjelmäluonnoksen mukaisesti tärkeänä sitä, että ehdotus edistää sisämarkkinoiden toimivuutta, ja että neuvotteluiden aikana on syytä kiinnittää huomiota myös toimijoille aiheutuvaan hallinnolliseen taakkaan.

Lupamenettelyiden sujuvoittaminen ja kansalliset yhteyspisteet (4-6 artiklat)

Kemianteollisuudelle luvituksen sujuvoittaminen ja prosessien ennakoitavuus, lupaehtojen realistisuus sekä raportointivelvoitteiden keventäminen on keskeistä. Päällekkäiset ja ristiriitaista lainsäädäntöä pitää välttää. Sääntelyn yksinkertaistamisen tulee merkitä konkreettisia parannuksia toiminnanharjoittajille. Kemianteollisuus ry pitää hyvänä, että U-kirjelmäluonnoksessa valtioneuvoston kannassa tunnustetaan sujuvien lupamenettelyjen merkitys osana houkuttelevaa investointiympäristöä. Kemianteollisuus ry kiittää U-kirjeen kirjausta siitä, että ympäristön- ja luonnonsuojelun korkean tason ja johdonmukaisuuden lisäksi tulisi varmistaa kilpailukyvyn parantaminen ja talouskasvun aikaansaamisen kokonaishyödyt. Kemianteollisuus ry pitää tärkeänä, että lupamenettelyn sujuvoittamisartikloja edelleen tarkastellaan ja että näiden ymmärrystä selkeytetään yhdessä sidosryhmien kanssa. U-kirjeluonnoksessa todetaan esimerkiksi osana valtioneuvoston kantaa, että ei ole tarkoituksenmukaista eikä myöskään toiminnanharjoittajalle paras ratkaisu velvoittaa toiminnanharjoittaja hakemaan kaikkia hankkeen lupia samanaikaisesti. Kemianteollisuus ry ei kuitenkaan tulkitse komission ehdotuksen artikla 5(1) muotoilun "Member States shall establish a single permit-granting procedure based on a single application covering all permits required for industrial manufacturing projects." toiminnanharjoittajia velvoittavana lisävaatimuksena, vaan päinvastoin pyrkimyksenä keventää menettelyä toiminnanharjoittajien näkökulmasta. Kemianteollisuus ry katsoo, että LVV:n toimintaa ja lupamenettelyjä tulee edelleen selkeyttää ja helpottaa toiminnanharjoittajille esimerkiksi niin, että hankkeen ja lupahakemusten kannalta relevantit tiedot saadaan yhdellä kertaa kaikkien niitä tarvitsevien viranomaisten tietoon. Näin ollen U-kirjelmän virke "Valtioneuvosto katsoo, että ei ole tarkoituksenmukaista eikä myöskään toiminnanharjoittajalle paras ratkaisu velvoittaa toiminnanharjoittajaa hakemaan kaikkia hankkeen lupia samanaikaisesti." voitaisiin korvata tai sen yhteyteen lisätä yleisempi, jatkoselvitykseen viittaava virke kuten: "Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että lupamenettelyn sujuvoittamisartikloja edelleen tarkastellaan ja että näiden artiklojen ymmärrystä selkeytetään yhdessä sidosryhmien kanssa, jotta sujuvoittamisesta saadaan selkeitä tulkintoja ja konkreettisia parannuksia."

EU:n alkuperävaatimukset ja vähähiilisyysvaatimukset julkisissa hankinnoissa ja julkista tukea myönnettäessä (artiklat 7-16)

Kemianteollisuus ry katsoo, että IAA:n vähähiilisyys- ja EU:n alkuperätavoitteet ovat toimiva lähtökohta edelläkävijämarkkinoiden kehittämiseksi. Tavoitteet on tässä vaiheessa järkevä asettaa lopputuotetasolle, ja valituille sektoreille tulisi lähtökohtaisesti olla sekä EU-alkuperä- että vähähiilisyysvaatimus, ei vain joko tai. Lisäksi Kemianteollisuus katsoo, että IAA:n soveltamisalan laajentamista kattamaan myös muovit ja lannoitteet on hyvä tarkastella. Tämä loisi jo ensi vaiheessa

suoremman linkin kemianteollisuuteen. Kemianteollisuus ry ehdottaa, että U-kirjeeseen lisätään seuraava virke: ”valituille sektoreille tulee lähtökohtaisesti asettaa sekä EU-alkuperä että vähähiilisyysvaatimus turvaamaan sitä, että hankinnat eivät siirry EU:n ulkopuolelle.” Kemianteollisuus näkee U-kirjelmän mukaisesti tärkeänä, että asetuksessa huomioidaan koko akkuarvoketju. Nikkelin ja litiumin lisäksi arvoketjussa on muitakin strategisia raaka-aineita, jotka tulee huomioida.

Artikla 16

Kemianteollisuus ry pitää artiklaa 16 erittäin tärkeänä avauksena ja mahdollisuutena edistää Suomen bio- ja kiertotalouspyrkimyksiä sekä kilpailukykyä. Kemianteollisuus ry katsoo, että artiklan 16 merkitys tulee huomioida erikseen myös U-kirjelmässä. U-kirjelmään ehdotamme lisättäväksi kohdan, jossa artiklan 16 potentiaali tunnustetaan, ja jossa suhtaudutaan positiivisesti artiklan 16 esittämiin kysyntäpuolen toimiin kestävän hiilen käytölle kemikaaleissa ja kemianteollisuuden tuotteissa.

Komission esityksessä on artiklassa 16 määritelty ”sustainable carbon sources” eli kestävät hiilen lähteet, jota Kemianteollisuus pitää hyvänä ja alalle tärkeänä määritelmänä. Kemianteollisuus ry:n mielestä tähän määritelmään voisi viitata myös muualla lainsäädännössä, kun puhutaan kannusteista haluttuihin puhtaisiin hiilipohjaisiin raaka-aineisiin ja tuotteisiin. Näin ollen U-kirjeen tätä koskevaa virkettä ”Valtioneuvosto katsoo, että kestävien hiilen lähteiden määrittäminen voi vaatia jatkotyötä, jossa otetaan huomioon olevassa olevan EU-lainsäädännön määritelmät sekä kannusteiden luominen biogeenisen hiilidioksidin talteenotolle, käytölle ja varastoinnille.” olisi täydennettävä esimerkiksi seuraavasti: ”Valtioneuvosto pitää kestävien hiilen lähteiden määritelmää hyvänä ja kannattaa, että määritelmää hyödynnetään laajemmin ja johdonmukaisesti EU-lainsäädännössä. Valtioneuvosto katsoo, että kestävien hiilen lähteiden määrittäminen voi vaatia jatkotyötä, jossa otetaan huomioon olevassa olevan EU-lainsäädännön määritelmät sekä kannusteiden luominen biogeenisen hiilidioksidin talteenotolle, käytölle ja varastoinnille. Valtioneuvosto pitää kuitenkin tärkeänä, että EU-lainsäädännön kautta kannustetaan ja mahdollistetaan tasapuolisesti kaikkia määritelmässä mainittuja vaihtoehtoisia raaka-aineita, jotta neitseellistä fossiilista raaka-ainetta saadaan vähennettyä.”

Komission asetusehdotuksen rooli kemianteollisuudelle tärkeiden puhtaiden raaka-aineiden edistäjänä on epäselvä, sillä valtaosa mahdollisista edistämiskeinoista on jätetty tulevien delegoitujen säädösten varaan. Kemianteollisuudesta ei ole optimaalista mutta hyväksyttävää, että tarkemmat kohdistamiset on jätetty delegoitujen säädösten varaan. Kemianteollisuuden mielestä esitykseen tulee kuitenkin lisätä vaatimus, että komissio valmistelee delegoidun säädöksen sisällön yhteistyössä sitä koskevan toimialan kanssa. Komission ehdotuksen konkretiaa ja kunnianhimon tasoa pitää artiklan 16 osalta nostaa esimerkiksi pyrkimällä sitoviin aikatauluihin kysyntäpuolen toimenpiteiden ja/tai muiden kysyntäpuolen vaatimusten käyttöönotolle. Näin vähennetään odotteluajan mahdollista epävarmuutta ja voidaan luoda edelläkävijämarkkinat kestävän hiilen käytölle kemikaaleissa jo tässä vaiheessa. Kemianteollisuus ry katsoo, että komission tulee tuottaa etenemissuunnitelma/tiekartta kestäville hiilen kierroille kemianteollisuudessa viimeistään 12 kuukauden kuluessa IAA:n voimaantulosta ja ensimmäiset kysyntäpuolen toimenpiteet viimeistään 18 kuukauden kuluessa voimaantulosta.

Ehdot ulkomaisille suorille investoinneille (artiklat 17-24)

Suoria ulkomaisia investointeja koskevat kirjaukset sisältävät useita ongelmallisia kohtia, jotka Kemianteollisuus ry:n näkemyksen mukaan haittaavat tai estävät ulkomaisten investointien saamista Eurooppaan. Suoria ulkomaisia investointeja koskevat kohdat (esim. vaatimus yli 50 % EU-rahoituksesta ja EU-kansalaisista työvoimassa sekä muut työntekijöitä koskevat vaatimukset) tulisi siksi poistaa kokonaan. Tässä muodossa IAA ei lisää investointihalukkuutta Eurooppaan, vaan estää suunniteltujen ja tulevien hankkeiden toteutumisen. Tällä olisi iso vaikutus esimerkiksi kokonaisen akkuarvoketjun rakentamiselle Suomeen. Kemianteollisuus ry esittää tästä syystä, että U-kirjelmässä esitetään ulkomaisia suoria investointeja koskevien kirjausten poistamista.

Teollisuuden nopean kehittämisen alueet (artiklat 25-27)

Kemianteollisuus ry kannattaa ns. teollisuuden nopean kehittämisen alueiden kartoittamista ja niiden ennakko- ja yhteisluvitusta mahdollisuuksien mukaan. Tämä helpottaisi ja nopeuttaisi alueiden käyttöönottoa ja toiminnan käynnistämistä. Kemianteollisuuden näkökulmasta oleellista on saada teollisuuden nopean kehittämisen alueet käsittämään olemassa olevat teollisuuspuistomme sekä teollisuuden ”vähähiilistämishankkeet” käsittämään teollisuuden siirtymän kokonaisuuden, mukaan lukien ns. ”retrofitting” eli uusien tekniikoiden ja toimintatapojen integroimisen osaksi olemassa olevaa toimintaa. Kemianteollisuus ry esittää, että U-kirjelmän virke ”Valtioneuvosto pitää ongelmallisena ehdotusta, jossa nopean kehittämisen alueille luotaisiin peruslupa, johon sisällytettäisiin etukäteisluvitusta. Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että jatkovalmistelussa varmistetaan se, ettei asetuksella puututa jäsenvaltioiden kaavoitusvaltaan edellyttämällä konkreettisen alueen osoittamista teollisuuden käyttöön. Valtioneuvosto yhtyy komission ehdotukseen, jossa etukäteislupa ei koske laitoskohtaisesti tarvittavia lupia.” muutetaan seuraavasti: ”Valtioneuvosto pitää tärkeänä nopean kehittämisen alueiden ja niiden ennakko- ja yhteisluvituksen kartoittamista osana jatkoneuvotteluja. Nopean kehittämisen alueiden luvitusta tulee tarkastella myös suhteessa muuhun luvitusta koskevaan EU-lainsäädäntöön ja käytännön yhteensopivuus varmistaa yhdessä luvitettavien toimijoiden kanssa. Valtioneuvosto katsoo, että nopean kehittämisen alueet voisivat käsittää jo olemassa olevat teollisuuspuistot. Lisäksi Valtioneuvosto katsoo, että teollisuuden vähähiilistämishankkeiden tulee käsittää uusien tekniikoiden ja toimintatapojen integroiminen osaksi olemassa olevaa toimintaa (ns. retrofitting).”

Katarina Dahlman, Kemianteollisuus ry